

Motion till riksdagen 2005/06:K454

av Ingvar Svensson m.fl. (kd)

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen beslutar om principen om ett exemplarstöd på 2 kr för postdistribuerade tidningar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om presstödet på sikt.
3. Riksdagen beslutar avslå regeringens förslag om ändring av lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens och radions område.
4. Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om reducering av koncessionsavgiften baserat på det faktiska genomslaget av det digitala tv-marknätet enligt vad i motionen anförs.
5. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag för budgetåret 2005 anslagen under utgiftsområde 1 Rikets styrelse enligt uppställning:

Anslag (tusentals kronor)	Regeringens förslag	Anslagsförändring
27:2 Presstödet	507 119	-25 000
46:3 Datainspektionen	31 620	-6 000
Summa för utgiftsområdet	8 244 204	-31 000

Demokratimålet ur kristdemokratisk synvinkel

Människan existerar i spänningsfältet mellan gott och ont. Hennes inneboende förmåga att skilja på rätt och fel ger henne samtidigt en stor potential och stora möjligheter att skapa ett gott samhälle. Hon har möjlighet och förutsättningar att utveckla sina personliga resurser och sin personlighet. I detta ligger tydliga drivkrafter att förändra människors villkor i en positiv riktning bort från fattigdom, okunnighet och kränkande behandling.

Människans ofullkomlighet innebär att för mycket makt inte får läggas i en enskild människas, grupps eller partis händer. Det krävs alltid någon form av balansskapande maktindelning. Ofullkomlighetstanken ger också en realistisk

Fel! Okänt namn på

grund för synen på demokratin som arbetsform. Ingen person, inget parti eller grupp vet allt om hur ett samhälle skall skötas, men genom samarbete kan det gemensamma bästa främjas.

Kristdemokratin bygger på idén om alla människors lika värde och att deras värdighet inte får kränkas. Den moderna demokratin är den bästa styrelseformen eftersom den utgår från denna värdegrund. Denna värdegrund bör även prägla beteendet medborgare emellan. Den innebär att medborgarna måste visa tolerans gentemot varandra och respekt för de människor man inte är överens med. Värderingen ger skäl för empati och solidaritet, för ett engagemang och ansvar som sträcker sig utöver egenintresse, familjeband, kön, etnicitet, religion och så vidare. På denna värdegrund byggs den mellanmännsliga tillit, som i sin tur är en förutsättning för att konflikter skall kunna lösas på fredlig väg. Om inte denna värdegrund ständigt poängteras, prövas och vårdas riskerar den att undergrävas och förtvina. Frånvaron av denna värdegrund bereder plats för maktmissbruk, elitism och i förlängningen någon form av diktatur.

Demokrati som beslutsmetod garanterar i sig inte att människovärdet och mänskliga fri- och rättigheter respekteras. Med demokrati som statsform och politisk metod följer yttrandefrihet och alla medborgares lika inflytande, men med majoritetsbeslut kan också en minoritet förtryckas och fri- och rättigheter förtrampas. Därför behöver alla samhällen en gemensam värdegrund. Vi anser att de värden, rättigheter och skyldigheter, som inspirerats och förts vidare av den kristna traditionen är oundgängliga som grund.

Den moraliska grunden för demokratin formas i de sociala sammanhang som utgör ett samhälle. Givetvis är hemmet och familjen, skolan, kyrkor, föreningar, organisationer och folkrörelser av största betydelse. En demokratisk stat är beroende av att det finns ett värdevitalt samhälle med levande och medvetandegjorda moraluppfattningar hos enskilda och grupper samt att de moraluppfattningar som där finns ger grund och stöd för demokratin.

Det ideal som Kristdemokraterna framhäver är en demokrati där varje medborgare ges möjligheter till deltagande, inflytande och delaktighet, inte bara vid valtillfället utan kontinuerligt. För det krävs att arbetsformerna inom det representativa politiska systemet, den offentliga förvaltningen och partierna utvecklas så att det aktiva deltagandet uppmuntras och att verkligt inflytande kan uppnås. En fungerande demokrati förutsätter jämställdhet mellan kvinnor och män.

Det är också av största vikt att uppmuntra och förstärka medborgarnas eget demokratiska ansvarstagande. Denna känsla för det gemensamma samhället bör bygga på vissa medborgerliga karaktärsegenskaper. De dygder som vi vill lyfta fram som betydelsefulla för medborgarandan går tillbaka till den klassiska och den kristna kulturen i västerlandet. Det handlar om de klassiska fyra kardinaldygderna rättvisa, måttfullhet, mod och praktisk klokskap. Rättvisa rör relationer människor emellan. Var och en försvarar sina men respekterar också andras rättigheter. Måttfullhet innebär att förnuftet bör råda över alltför vidlyftiga önskingar. Mod betyder en moralisk styrka att våga möta faror och stå upp mot oförrätter. Det handlar om civilkurage och integritet, vilket innebär att uppriktigt både söka och stå för sanning och rätt, inte minst när det

är inoportunt. Den kristna traditionen har förstärkt och kompletterat innehållet i de klassiska dygderna med dygden kärlek som berikar samhällsgemenskapen, inte minst med solidaritet och barmhärtighet.

Ett vitalt civilt samhälle är av största vikt för en levande demokrati och ett mänskligt samhälle. Därför måste stat och kommun främja det engagemang som finns i olika medborgarsammanslutningar: i föreningar och folkrörelser, i kyrkor och samfund, i lokala utvecklingsgrupper och i nya rörelser. Den tilltagande pluralismen i det svenska samhället bör medföra att stat och kommun ger olika grupper möjlighet till autonomi, genom självförvaltning, av verksamheter som är centrala för dem. Det offentliga måste bejaka den pluralism av fria och från staten oberoende medborgarsammanslutningar som finns i samhället.

Det är också viktigt att politiken inser sina begränsningar och koncentrerar sitt arbete på områden där dess värden och styrsystem är överlägsna marknadens, civilsamhällets och familjens. Det innebär bl.a. att säkerställa de långsiktiga spelreglerna för andra aktörer.

Skolan har ett stort ansvar för att förbereda de uppväxande medborgarna för ett deltagande i demokratin. För det krävs att elevernas kunskaper om demokratin utvecklas. Skolan måste vara en demokratisk miljö som tillåter olika åsikter och visar hur oenighet kan hanteras på ett konstruktivt sätt.

Ett starkt skydd för yttrande- och meddelarfriheten samt anonymitetsskyddet, liksom för mötes- och föreningsfriheten, är av stor vikt för en levande demokrati. Grundlagsskyddet av yttrandefriheten och den därmed sammanhängande tryckfriheten innebär att det allmänna inte får ingripa mot yttrandefriheten, annat än i de fall och den ordning som föreskrivs i grundlagen.

Offentlighetsprincipen, det vill säga tillgången till allmänna handlingar, är central för en öppen och vital demokrati. Sekretessmöjligheten skall nyttjas restriktivt.

Maktdelningen innebär krav bl.a. på en effektiv lagprövningsrätt och effektiva rättsinstanser inom området, t.ex. författningsdomstol.

Mediepolitik för dagspressen – åtgärder på kort och lång sikt

Dagstidningarna har länge haft en stark och särskild ställning när det gäller förutsättningarna för demokratin i Sverige. Det behövs medier som på ett heltäckande sätt kan fylla uppgiften att främja demokratin genom den fria åsiktsbildningen. Inget annat medium har på samma fullständiga sätt som dagspressen fyllt en sådan uppgift. I det nya mediasamhället får dock pressen och speciellt dagspressen finna sig i att dess starka ställning hotas.

Men det får fortfarande ses som en politisk uppgift att dagspressen ges bästa möjliga förutsättningar att upprätthålla och fördjupa sin roll i det demokratiska systemet. Målet med presspolitiken är därvid att dagstidningarna skall medverka till att främja demokratin genom en allsidig, vital och fri åsikts- och opinionsbildning. Utan en stark, mångsidig och differentierad

Fel! Okänt namn på

dagspress går mycket av den totala mångfalden förlorad, och den kan inte utan vidare kompenseras av utvecklingen inom radio/tv och övriga medier.

Presstödet har betytt mycket både för mångfald i opinionsbildning och för övrig publicistisk mångfald. Genom strukturförändringar, dels på annonssidan, dels med förändrade krav hos läsarna, kommer dock presstödet så småningom att fasas ut genom t.ex. samverkan och fusioner av olika slag. Statsmakterna bör stödja sådana strukturförändringar i syfte att ge en livskraftig dagspress. Två områden bör fokuseras under den närmaste perioden. De två storstadstidningarna med driftsstöd får oproportionerliga bidrag jämfört med maximibidraget för landsortstidningar (ca 65 miljoner kronor respektive ca 15 miljoner kronor). Detta extra stöd för storstadstidningar bör trappas av med en femtedel per år från år 2007. Likaså bör det införas regler för fusioner eller där förstaidning köpt upp driftsstödsberättigad andratidning. Även här bör en femårig utfasningsperiod användas med början 2007. Vi räknar med att det bör ge en besparing på presstödet med 30 miljoner kronor 2007 och med 60 miljoner kronor 2008 jämfört med nuvarande nivå.

Specialdestinerade presstöd har nu och då använts för att korrigera oönskade effekter. Nyligen har t.ex. stöd införts för vissa lördagsutdelade tidningar med speciella svårigheter. En grupp tidningar har nu uppenbara problem beroende på distributörens prispolitik, nämligen de postdistribuerade tidningarna, främst endagstidningar och utöver det ett par andra tidningar med tre eller fyradagarsutgivning. Posten har ju betydande ekonomiska balansproblem själv, bland annat på grund av krav på helhetstäckning i landet. Enligt vårt förmenande bör därför ett exemplarstöd införas för de postdistribuerade tidningarna. Stödet bör uppgå till 2 kr per distribuerat exemplar. Det bör införas från den 1 januari 2006. Detta bör beslutas av riksdagen. Totalkostnaden för en sådan insats är relativt blygsam och bör uppgå till ca 10 miljoner kronor och finansieras inom den ram som gäller för presstödet.

Datainspektionen

Målen för Datainspektionen bör tydliggöras. I avvaktan på ett tydliggörande av målen kan besparingar göras genom effektiviseringar och utökad avgiftsfinsierad verksamhet.

Kristdemokraterna föreslår att anslagsramen för Datainspektionens verksamhet minskas med 6 miljoner kronor.

Anslag som inte ingår i politikområde: Regeringskansliet

Efter sammanslagningen till en myndighet 1997 har Regeringskansliet och regeringen haft problem att tydligt visa på vilken den optimala dimensioneringen av Regeringskansliet är. Under en lång följd av år har anslagen till

området ökat mycket kraftigt, delvis beroende på ordförandeskapet i EU under första halvåret 2001. Men enbart ordförandeskapet kan inte förklara den totala resursökningen. Regeringen hade inför vårpropositionen 2001 aviserat en noggrannare analys av Regeringskansliets dimensionering.

I budgetpropositionen för 2002 anförde regeringen att dimensioneringen av Regeringskansliet kontinuerligt behöver ses över och att det därtill ständigt måste prövas om arbetet i Regeringskansliet utförs på ett tillräckligt effektivt sätt och om Regeringskansliets egen resursanvändning är optimal.

Enligt vår mening är det viktigt att kunna redovisa produktivitet och resultat i förhållande till de stora anslagsposterna. Detta har inte skett på ett tillfredsställande sätt.

I ett remissvar från statsvetenskapliga institutionen vid Aarhus universitet på revisorernas granskning anføres att frågan om knappa resurser, hög arbetsbelastning, stress m.m. i Regeringskansliet snarare kan spegla en psykologisk eller en strategisk realitet än en objektiv sådan. Orsaken till detta verkar enligt institutionen finnas i det, i internationell jämförelse, unika svenska systemet med en mycket skarp gräns mellan departements- och myndighetsnivån. De svenska departementen är inte som i andra länder hybrider. Detta talar enligt institutionen för att de svenska departementen skulle kunna vara ganska små enheter som först och främst fungerar som sekretariat till ministrarna, vilket de också verkar vara i praktiken. Mot denna bakgrund anser institutionen att Regeringskansliets bemanning verkar vara omfattande.

Relationen departement–myndighet (ämbetsverk) blir genom de successivt ökande resurserna kraftigt förskjuten till departementens förmån.

Utvecklingen och anpassningen av Regeringskansliet kan dessutom mycket väl ske genom organisationsförändringar och rationaliseringar utan de ytterligare resurser som tillförts. Förändrings- och förnyelsearbetet bör ha kostnadseffektivitet som mål. T.ex. borde den utvecklade informationstekniken leda till tidsbesparingar i de administrativa rutinerna.

Mot denna bakgrund är det befogat att minska Regeringskansliets resurser till en mer rimlig nivå. Kristdemokraterna föreslår att anslagssparandet för Regeringskansliet m.m. minskas med 560 miljoner kronor.

Enligt det kristdemokratiska förslaget minskas ramen för hela Utgiftsområde 1 Rikets styrelse med 31 miljoner kronor år 2006 jämfört med regeringens förslag.

Koncessionsavgiften för TV 4

Regeringen har under lång tid misskött frågan om reduktion av koncessionsavgiften för TV 4. Riksdagen beslöt i november 2000 att de digitala tv-sändningarna skulle byggas ut i hela landet. Regeringen har därefter den 21 december 2000 gett de tv-företag som tidigare hade rätt att sända i fem områden rätt att sända i hela landet. I villkoren för TV 4 gäller att koncessionsavgift skall betalas om företaget i hela landet sänder tv-program under förutsättning att företaget har rätt att sända reklam i sådan sändning och är ensamt om

Fel! Okänt namn på

denna rätt. Regeringen borde redan tidigare insett att beslutet av den 21 december 2000 står i konflikt med TV 4:s ensamrätt enligt lagen.

Denna konflikt uppdagades först i samband med att Radio- och TV-verket den 24 april 2001 fastslog att den fasta delen av TV 4:s koncessionsavgift inte skall utgå under 2001. I skälen anför verket konsekvenserna av regeringens beslut den 21 december 2000. Radio- och TV-verket avser att senare besluta om de rörliga avgifterna.

I samband med att frågan om koncessionsavgift i berörd lag behandlades under våren 2001 konstaterade konstitutionsutskottet problemet med skillnaden mellan att sända annonser i analog sändningsteknik och med digital teknik. Utskottet gjorde ett tillkännagivande som antogs av riksdagen att regeringen skyndsamt bör utreda möjligheten att koncessionsavgift endast skall betalas för sändningar av reklam med analog sändningsteknik.

Kristdemokraterna var det enda parti som reserverade sig mot beslutet och föreslog att lagstiftning med hänsyn till rättsläget omedelbart skulle vidtas.

I ytterligare en proposition på området föreslog regeringen senare (2001/02:170) ytterligare justeringar i villkoren för koncessionsavgiften utan att lösa den grundläggande frågan. I maj 2003 avlämnades sedan utredningen på området sitt betänkande (SOU 2003:47). Våren 2005 kom regeringen med en proposition som inte heller den löste den grundläggande frågan om avvägning av koncessionsavgiften i förhållandet mellan analog och digital sändningsteknik. Regeringen ändrar ytterligare en bestämmelse i grunden för koncessionen genom sitt lagförslag utan att ha löst helhetsfrågan.

Regeringens hantering av frågan är oacceptabel. Regeringens förslag i budgetpropositionen är också märklig till sin karaktär. Den rörliga delen av koncessionsavgiften föreslås reduceras från och med den 1 juli 2005. Avgiften reduceras med 2 % för andra halvåret 2005, 14 % för första halvåret 2006, 32 % för andra halvåret 2006, 53 % för första halvåret 2007 och 84 % för andra halvåret 2007.

Flertalet remissinstanser anser att en reduktion av koncessionsavgiften bör baseras på mätningar av tillgång till olika kanaler som genomförs av MMS (Mediamätning i Skandinavien AB). Koncessionsavgiften bör fastställas i efterhand av en nämnd eller liknande på grundval av uppgifter från MMS.

Skälen för regeringens förslag: Koncessionsavgiften erläggs av den som har ensamrätt att sända tv-program med reklam i det analoga marknätet. I propositionen Koncessionsavgift på televisionens område m.m. anförs att reduktionen av koncessionsavgiften bör kopplas till den takt i vilken de analoga sändningarna faktiskt upphör och påbörjas i nära anslutning till att nedläggningen av de analoga sändningarna inleds.

Regeringen anser, till skillnad från en del remissinstanser, att det finns skäl för att inte grunda en reduktion av koncessionsavgiften på mätningar av räckvidd för olika kanaler. Som anförts i promemorian är en anledning till detta att TV 4:s konkurrenter till viss del själva kan påverka graden av tillgänglighet genom att kryptera eller inte kryptera sina sändningar i det digitala marknätet. Konkurrensverket delar denna bedömning. Ett annat skäl är att staten inte har någon kontroll eller inflytande över hur mätningarna genom-

Fel! Okänt namn på

förs. Koncessionsavgiften är att betrakta som en skatt, varav följer att den måste regleras i lag. Därför är det i princip inte möjligt att delegera till en nämnd att bestämma avgiften med utgångspunkt i mätningar av räckvidd.

Regeringen anser mot denna bakgrund att reduceringen skall grunda sig på regeringens beslut om etappvis nedläggning av de analoga marksändningarna.

Kristdemokraterna hävdar att koncessionsavgiften bör baseras på den tidigare monopolställningen som reklamfinansierad kanal i marknätet. Avtrappningen bör därför ske utifrån genomslaget – penetrationen – för det digitala marknätet. Nedsläckningen av det analoga nätet ger inte en rättvisande bild av det urholkade monopolet. Eftersom regeringen mycket riktigt hävdar att koncessionsavgiften är en skatt och därför skall beslutas genom lag, kan riksdagen mycket väl genom successiva beslut fastställa avtrappningen av koncessionsavgiften. Regeringens förslag bör därför avslås. Regeringen bör återkomma med förslag om reduktion som bygger det faktiska genomslaget för det digitala marknätet.

Myndighetsbesparingar

Allians för Sverige föreslår ett besparingsprogram inom den statliga byråkran. Antalet myndigheter har ökat i snabb takt under de senaste åren. Samtidigt visar Ekonomistyrningsverkets undersökningar att bara omkring hälften av myndigheternas anslag går till kärnverksamheten. Resten går bl.a. till att täcka kostnader för lokaler, IT-stöd och administration.

Vi föreslår att anslagssparandet på Regeringskansliet minskas, att de statliga kompetensöverföringsjobben dras in och att anslaget till Arbetsmiljöverket minskas. Under 2006 inleds också avvecklingen av Integrationsverket, Arbetslivsinstitutet och Myndigheten för skolutveckling.

Tillsammans med effektiviseringar på ett antal myndigheter förstärker vår satsning på minskad byråkrati statens finanser med 1,5 miljarder kronor.

Stockholm den 5 oktober 2005

Ingvar Svensson (kd)

Helena Höij (kd)

Olle Sandahl (kd)

Ingemar Vänerlöv (kd)

Peter Althin (kd)

Yvonne Andersson (kd)

Tuve Skånberg (kd)